

Що не так із формулою Штайнмаєра і Мінськими угодами?

Беріть чай або щось міцніше, бо тема складна і текст треба прочитати повністю. Ми не претендуємо на вичерпність, але спробували зрозуміти, що в біса відбувається із формулою Штайнмаєра і Мінськими угодами.

Учора вранці в Київ завітав Том Круз (таке собі відволікання уваги, „цукерочка“). А ввечері Володимир Зеленський на брифінгу повідомив, що Україна погодилася на Формулу Штайнмаєра. Правда спочатку про це написали російські медіа. І зробили вони це до того, як офіс президента надіслав запрошення на відповідний брифінг українським журналістам.

Зеленський сказав, що формула Штайнмаєра – це лише два рядки. Це брехня. Ні, не два рядки. Але про все по-порядку.

Совместное заявление Главы ДНР Дениса Пушилина и Главы ЛНР Леонида Пасечника

02 октябрь 2019 09:28 | 3 149 |

ПРО ЗЕ І ФОРМУЛУ ШТАЙНМАЄРА

Украина вчера благодаря России, Германии и Франции подписала, наконец, «формулу Штайнмайера», гарантирующую Донбассу особый статус. Таким образом она признает особое право народа Донбасса на самостоятельное определение своей судьбы. Мы сами будем решать, на каком языке говорить, какой будет наша экономика, как будет формироваться наша судебная система, как будет защищать наших граждан наша народная милиция и как мы будем интегрироваться с Россией. Это наше дело, наша цель. И мы будем продолжать переговоры в Минске, чтобы в конечном итоге прийти к полному самоуправлению и самоопределению.

И призываем господина Зеленского не диктовать нам условия. Когда он говорит, что выборы в Донбассе пройдут только после того, как Украина получит контроль над границей, он не понимает, что не ему решать, когда у нас пройдут выборы, а нам. Никакого контроля над границей киевская власть не получит.

Господин Зеленский также заявил, что будет принят некий новый закон об особом статусе. Интересно знать, какой? Нам многое не нравится в нынешней редакции этого закона, в который Порошенко навставлял неприемлемых оговорок. И эти оговорки и вставки нужно из закона удалить. Но в нем также содержатся и важнейшие положения, которые менять ни в коем случае нельзя. Поэтому любые изменения закона об особом статусе должны быть согласованы с нами. В противном случае мы будем считать их прямым и грубым нарушением Минских соглашений, и они для нас будут юридически ничтожны.

Хотим предостеречь господина Зеленского от опрометчивых действий. Если он хочет добиться мирного сосуществования с ДНР и ЛНР, пусть вступает в прямой диалог с нами, а не делает непродуманные и бессмысленные односторонние заявления.

Глава Донецкой Народной Республики Денис Пушилин

Глава Луганской Народной Республики Леонид Пасечник

ПО ТОЙ БК НОВИН

Формула Штайнмаєра – це підміна поняття.

Простіше кажучи, алгоритм дій щодо врегулювання конфлікту на Донбасі, який не надто вигідний Україні, але дуже вигідний РФ. І цей алгоритм із проведенням виборів нам нав'язали і почали називати формулою Штайнмаєра.

Пан Франк-Вальтер Штайнмаєр – колишній міністр закордонних справ Німеччини і на той час голова ОБСЄ запропонував ідею, що на –о–к–у–п–о–в–а–н–и–х– –т–е–р–и–т–о–р–і–я–х– окремих районах Донецької та Луганської областей тимчасово (на період проведення виборів) діятиме закон про особливості місцевого

самоврядування в ОРДЛО. Після – ОБСЄ має зафіксувати законність виборів, тоді закон починає діяти на повну. При цьому його пропозиція ніяк не стосується вирішення інших питань – виведення чи роззброєння незаконних збройних формувань, відведення техніки, відновлення контролю за кордоном і т.д. Про ці питання йдеться в Мінських угодах, де проведення виборів – це лише один із пунктів <http://bit.ly/2orMzPa> Цікаво, що пункт про проведення виборів стоїть раніше пункту виведення військ з окупованих територій.

Вчора на початку брифінгу Зеленський намагався жартувати про те, чи його пресекретарка не штовхала когось із журналістів. Недолугий жарт і відверта насмішка над медійниками. Проковтнули.

Під час брифінгу Зеленський озвучив три основні тези: звільнення полонених, відведення військ у районах Петрівського та Золотого та проведення саміту Нормандської четвірки (дата поки невідома).

На думку Зеленського, формула Штайнмаєра – це той самий закон про особливий порядок місцевого самоврядування в ОРДЛО. І має це бути в такому порядку: виведення військ і техніки – відновлення контролю над кордоном – проведення місцевих виборів відповідно до Конституції України. Україна визнає вибори, якщо вони відбудуться за стандартами ОБСЄ, про що сама організація має зазначити у звіті. «Це означає, що ніяких виборів під дулом кулеметів не буде. Не буде перейдено жодну червону лінію. Саме тому немає і не буде ніякої капітуляції», – запевнив президент.

Ніби все правильно?

Ні. Неправильно!

По-перше, у формулі не згадується нічого про відведення військ і про відновлення українсько-російського кордону. Текст, підписаний Кучмою, можна глянути тут <http://bit.ly/2peRrrw> (до

речі, скани текстів надали теж росЗМІ. У них той же текст, який раніше озвучив міністр закордонних справ Вадим Пристайко <http://bit.ly/2p884VA>)

До речі, про цю формулу вже йшлося на засіданні тристоронньої групи 18 вересня. Тоді Кучма відмовився це підписувати. За інформацією медіа, на його думку, це може викликати третій Майдан. Дехто з експертів каже, що відведення військ і відновлення кордону має бути затверджено окремим документом.

По-друге, Україна підписалася під тим, щоб проводити вибори на Донбасі. Так, за Конституцією України та законодавством України (яке ще додатково зараз мають розробляти, бо закон про особливий статус Донбасу діє до кінця цього року). На думку, Романа Безсмертного, це дає можливість тиснути на Україну.

„Включається система виборів, які вони (росіяни – ред.) організовують, після того забезпечується верифікація ОБСЄ“. “У ПАРЕ теж говорили, що Росію не повернуть, поки та не виконає певні умови. Виконала? Ні, не виконала. Так і тут“, – каже Безсмертний в коментарі ВВС Україна. „Помилка була зроблена тоді, коли вони замінили свою ж позицію соціально-гуманітарних програм на дискусії навколо „формули Штайнмаєра“. Їх просто впіймали на цей гачок. Наживкою була процедура обміну, він і запустив цей маховик“, – каже Безсмертний. <https://bbc.in/2osxqNy>

З іншого боку, політичний експерт Дмитро Сіманський зазначає: “Зеленський, принаймні, вийшов із зрозумілими формулами, що виборів під дулами пістолетів не буде”. Він переконаний, що капітуляцію Україна прийняла ще під час підписання Мінських угод. Що заважало 5 років тому визнати Росію не просто окупантом, а розірвати дипломатичні стосунки? Що заважало нам ухвалювати наші санкції паралельно із закордонними? Чому теперішня влада це робить? Бо обіцяла на виборах. <http://bit.ly/2nMG0qq>

По-третє, Пасічник і Пушилін, так звані голови так званих ЛНР

і ДНР зробили офіційну заяву, де вони чітко зазначають: “мы сами будем решать, на каком языке говорить, какой будет наша экономика, как будет формироваться наша судебная система, как будет защищать наших граждан наша народная милиция и как мы будем интегрироваться с Россией”. Скріншот на зображенні. “Інтегруватися з Росією” – з таким порядком денним живуть мешканці на окупованих територіях уже 5 років.

У нас є низка питань, на які відповідей ми не знайшли.

1. Що конкретно зобов’язалася робити Україна і в які строки?
2. Хто і в якому форматі виводитиме війська та роззброюватиме бойовиків? (усі ж пам’ятають, що за версією РФ, на Донбасі її військ немає).
3. Хто гарантуватиме і яким чином допуск представників українських партій, української ЦВК на території, які зараз називаються ДНР та ЛНР?
4. Чи встигнуть це зробити на умовах, які вигідні Україні до місцевих виборів?
5. І ГОЛОВНЕ: чому ніде не згадується про Крим?

Замість висновків:

1. Комунікація провалена: досі від української влади не опублікували підписані документи.
2. Ситуацію наразі використовують на свій бік так звані ЛНР і ДНР
3. Схоже, що формула розколює і поляризує українське суспільство ще більше, і це, в першу чергу, вигідно РФ.

Слідкуємо за ситуацією далі.

Що відбувається в МОЗ? З'ясовуємо причини конфлікту

Незалежно від того, хто для вас Уляна Супрун – „доктор смерть“ чи найкраща міністр всіх часів і народів, ви напевно помітили, що в МОЗ коїться щось дуже дивне. Члени старої команди заявляють про політичний тиск. Нове керівництво звинувачує їх у корупції.

Ми відновили хронологію подій і з'ясували причини конфлікту. Пропонуємо ознайомитися, аби розуміти, що відбувається.

Усе почалося 23 вересня, коли новопризначений заступник міністра МОЗ Михайло Загрічук запропонував звільнитися гендиректорці Директорату медичних послуг Оксані Сухоруковій. Коли ж та відмовилася, він зібрав усіх працівників на засідання <http://bit.ly/2n4EKPf> (стенограма), <http://bit.ly/2n>

WHLB3 (аудіозапис).

Там і розгорівся конфлікт. Загорійчук оголосив про розбіжності в поглядах з нинішнім керівництвом директоратів. Запевнив, що зробить усе можливе, аби збудувати свою вертикаль управління, яка працюватиме «злагоджено, як одна команда». А ще захотів, аби всі управлінці були лікарями. Коли ж йому зауважили, що нова міністерка не має вищої медосвіти, сказав, що це питання його не стосується.

У відповідь працівники міністерства оприлюднили відкритий лист до прем'єр-міністра Олексія Гончарука, в якому заявили про «безпрецедентний політичний тиск на професійних держслужбовців», спроби «нарізати» повноваження і ввести ручне управління <http://bit.ly/2mhMbSI>

Реакція нової очільниці М03 Зоряни Скалецької не забаралася. Того ж дня просто з Нью-Йорка, де перебувала у відрядження на Генасамблеї ООН, вона оголосила, що вирішила провести...аудит усіх співробітників М03 <http://bit.ly/2miyGCf>

Уже наступного ранку на працівників міністерства при вході чекали пропускні пункти. Щоб потрапити на робоче місце, спершу потрібно було вказати в журналі час свого прибуття <http://bit.ly/2nXBFQW> Від цього біля дверей утворилася черга. Люди нервово жартували про державу в смартфоні.

Потім до кабінетів держслужбовців М03 навідалася заступниця міністра Олена Сімоненко в супроводі трьох представників відділу кадрів, щось нотували в блокноти <http://bit.ly/2oGbcYN>

Тим часом під М03 зібралося одразу два мітинги: за і проти нового керівництва. Журналісти збунтувалися проти комунікаційної політики відомства. Якщо коротко, прес-служба міністерства ігнорує інформаційні запити.

Наприклад, ми свій надіслали ще 4 вересня. Нам постійно обіцяють, що відповідь буде ось-ось. Вже кінець місяця, а її й

досі немає. І це при тому, що відповідно до закону «Про доступ до публічної інформації» їм на це дається усього п'ять днів.

Масла у вогонь підлив радник Скалецької Дмитро Раїмов. Посилаючись на СБУ, він заявив, що внаслідок закупівель машин «швидкої» за технічним завданням, яке встановило попереднє керівництво М03, «є передумови про перевитрати держкоштів на 100 млн гривень». Щоправда документи, які б це підтверджували, він не показав.

Олександр Данилюк із Директорату медпослуг на це відповів, що «М03 не оперує коштами, не проводить закупівлі і не визначає вартість будь-якого з продуктів закупівель» <http://bit.ly/2n9BU57>

Уже в Україні Скалецька підтвердила намір провести аудит (пізніше з'ясувалося, що це стандартне щорічне оцінювання держслужбовців <http://bit.ly/2oGI2bV>) і пообіцяла, що за його результатами найкращі співробітники залишаться працювати. Тих, «хто за картинками ховає неефективність і бездіяльність», попросила на вихід <http://bit.ly/2nRcM9Q>

У четвер команда М03 публічно запросила Скалецьку на зустріч із держслужбовцями. Але, за словами Ірини Литовченко, керівниці Директорату зі стратегічного планування, з'явилася «якась ну дуже важлива зустріч, на яку треба обов'язково втекти за 15 хвилин до початку нашої». Щоб розуміти рівень того, що називають «міскомунікацією»: заховали навіть ключ від зали, щоб люди навіть не змогли туди зайти.

Наразі на 2 жовтня запланована нова зустріч усіх без виключення працівників відомства. Там очільниця М03 пообіцяла «залагодити спір, що виник всередині команди».

Учора ситуація розгорталася ще цікавіше: міністерка Зоряна Скалецька та її радник з комунікації Дмитро Раїмов писали про зустріч із Світовим банком та зазначали, що дякують за співпрацю Ірині Литовченко. Кажуть, що продовжують далі працювати <http://bit.ly/2o0Msd8> і робота нарешті

відновилася <http://bit.ly/2ncaIcn>.

Сама ж Литовченко ввечері зробила інші акценти. Вона зауважує, що у МОЗі ділять на «старих» і «нових», «стравляють» між собою директори і департамент реалізації політик, загалом вноситься розбрат та неефективна конкуренція. І це в той час, як усіх переконують, що це просто проблема у комунікації.

Литовченко впевнена, що «конфлікт у міністерстві – це не про «міскомунікацію», а про знищення зародків якісно нової державної служби, до якої увірвалися зі старими принципами та правилами» <http://bit.ly/2n3ilDl>

Перехідна книга

Стара, але досі чинна команда МОЗ продовжує закидати звинувачення новому керівництву. Каже, воно геть ігнорує так звану «перехідну книгу», де чітко прописано, що вже зроблено, що в процесі та що планується зробити в наступні 100 днів, 3-5 років.

«Під час формування бюджету на 2020 рік заступниками та радникам міністра було прийнято політичне рішення скоротити фінансування ліків для орфанних хворих (з вродженими чи набутими хворобами). Ба більше – відповідальність за це переклали на попередню команду», – обурюється Дана Юрович, керівниця експертної групи з питань євроінтеграції при МОЗ <http://bit.ly/2oGbcYH>

Скалецька щиро здивована таким звинуваченням. Каже, що дізнається про всі ці проблеми через соціальні мережі. Але ж і сама про це пише там само. Щоправда від імені офіційної сторінки МОЗ <http://bit.ly/2nVYLHM>

Чи можна з'єднати Чорне та Балтійське море?

Схоже, кожен український політик, який себе поважає, хоче мати іграшку на кілька мільярдів євро?

Новий прем'єр-міністр Олексій Гончарук уже озвучив свою амбітну «хотілку» – український уряд розглядає можливість побудови водного шляху між Чорним і Балтійським морями <http://bit.ly/2lX046o>

Цей грандіозний проєкт передбачає створення водного шляху завдовжки понад 2000 км через річки Вісла, Західний Буг, Прип'ять і Дніпро. Крім України в його реалізації можуть взяти участь Польща та Білорусь. Але з ними ще треба домовитися.

«Це абсолютно реально. Ми вже почали це робити», – запевнив очільник українського уряду.

Що ж, ніхто його за языка не тягнув. За роз'ясненнями, наскільки реалістичний цей проєкт, ми звернулися до експерта з транспортної інфраструктури Олександра Кави. Ще в далекому 2014 році він, як делегат України, брав участь у обговоренні техніко-економічного обґрунтування цього проєкту.

Разом з польськими парламентарями та представниками транспортних установ країн-учасниць було оцінено вартість проєкту – 12,7 мільярдів євро. З них 94,5% мали бути інвертовані в польську ділянку маршруту, оскільки річка Західний Буг там не судноплавна.

Для розуміння, наскільки велика ця сума, експерт наводить кошторис робіт із розширення Панамського каналу та будівництва

шлюзів (відкрито в червні 2016 року). Загальна сума інвестицій тоді склала «всього» \$5,25 млрд.

«Час проходження судна по всьому маршруту становить 14 діб. І це при тому що контейнерні потяги від кордону Китай-Казахстан до кордону Білорусь-Польща йдуть шість діб. Висновок – проєкт ніколи не окупиться, – переконаний Кава.

Зрештою проєкт тоді визнали цікавим для вантажоперевезень за умови надходження коштів на втілення <http://bit.ly/2kDLCC7> Однак польський уряд ніколи не висловлював готовність фінансувати його з держбюджету – непідйомна сума. А без польської ділянки маршрут функціонувати не може.

Польський уряд ще не раз піднімав це питання, але завжди намагався залучити грантові кошти ЄС. Однак ЄС завжди відмовлявся від участі серед іншого через дорожнечу.

Ба більше – Євросоюз не включив цей проєкт в перелік TEN-T – мережу пріоритетних транспортних коридорів ЄС, розвиток і модернізація яких фінансується за рахунок грантових коштів.

«Це означає, що проєкт взагалі навряд чи буде колись реалізований», – каже експерт.

Екологічні наслідки:

Будь-які роботи з побудови водного шляху Е-40, впевнений Кава, несуть екологічну загрозу для всієї екосистеми Західного Бугу. Це пов'язано з тим, що річку необхідно буде заглибити і розширити на майже двохсоткілометровій ділянці.

Екологи непокояться, що новий транспортний коридор зашкодить екосистемі Прип'яті <http://bit.ly/2mfulzm> Е40 має пройти посередині 11 білоруських заповідників і може зруйнувати цілі екосистеми. Голова білоруської екологічної групи «Багна» Констянтин Чекало висловлює протест проти водного шляху <http://bit.ly/2kmXN67> І навіть разом з однодумцями

запустив публічну кампанію:

«Розробники проєкту припускають, що E40 стане новим торговим шляхом між портами Балтії та Чорного моря, залучить інвестиції до регіону та створить нові робочі місця. Ми, екологічна коаліція, вважаємо, що проєкт непродуманий, економічно неефективний, а будівництво E40 стане катастрофою як для унікального регіону Білоруського Полісся, так і для низки цінних природних територій Польщі та України» <https://stope40.org/en>

Раніше:

Це вже не вперше українські політики планують настільки масштабні й дороговартісні проєкти. Так позаминулого року колишній міністр інфраструктури України Володимир Омелян цілком серйозно планував у найближчі п'ять років побудувати ділянку швидкісних вакуумних потягів Hyperloop, яка з'єднає... Балтику та Чорне море! <http://bit.ly/2kfny8a> Намолене місце чи що? Здається, у них там в Кабміні пороблено.

Ще раніше, у 2005 році тодішній міністр транспорту і зв'язку Євген Червоненко обіцяв журналістам побудувати в Україні трасу «Формули-1». За його словами, організатори перегонів обрали для цього дорогу в Криму. Вже нібито йшли перемовини про фінансування та графік будівництва <http://bit.ly/2lQJaIE> Любив поговорити на цю тему і покійний Віктор Янукович-молодший. Правда, далі слів справа так і не пішла <http://bit.ly/2kNhq7w>

Хто, чому і за що заблокував

Politeka та Znaj.ua

Політека і Знай.юа обурилися, що їх заблокували у фейсбуці і опублікували офіційні заяви, що вони не боти і не тролі, а фейсбук став прибічником певних політичних сил і хоче закрити їм рота.

Назбирали для вас смачних деталей:)

Отож, це трапилося!

Сміттярок Знай.юа та Політека більше нема у фейсбуці. Соціальна мережа назавжди видалила пабліки та групи, пов'язані з обома ресурсами. За нашою інформацією, наразі фейсбук додає лінки, що ведуть на ці сайти у чорний список і працює над тим, їх взагалі не можна було поширювати через соціальну мережу.

Чітко і по суті:

- 16 вересня фб заблокував загалом 168 персональних аккаунтів, 149 сторінок і 79 груп, у тому числі сторінки видань Знай.юа і Політека.
- За даними компанії SocialBakers, на Знай.юа були підписані 2,8 млн аккаунтів, на Політеку – 2,2 млн.
- На рекламу цих пабліків витрачено близько 1,6 мільйона доларів
- До холдингу Знай входять кілька сайтів, серед яких Знай.юа, Політека, Акценти, Hyser та Clutch.ua. Загалом холдинг Знай.юа пов'язують із приватною PR-компанією Pragmatico (яка, за інформацією з різних джерел, займається чорним піаром).
- Зі 121 сторінки, якими фейсбук поділився із нашими колегами з DFRLab, 58 – майже половина – це місцеві групи (Знай.Запоріжжя, Політека.Харків і т.п.). Усі посилання на цих сторінках вели до відповідних субдоменів Знай.юа та Політека.

- 37 дочірніх регіональних сторінок Знай.юа і Політека створено 22 грудня 2018 року. Значна частина з них публікувала новини про вибори та політику, розбавляючи їх інформацією про зірок шоу-бізнесу та відомих людей. Деякі публікації стосувалися дискредитації та оббріхування конкретних політиків, неправдивого трактування явищ та подій.
- Схожа схема була у низки регіональних груп Realny (або Real) плюс назва міста.
- Значна кількість сторінок, створених 22 грудня 2018 року взагалі не мала постів, але мала багато підписників. Наприклад, з 18 сторінок, присвячених бренду Політека, 12 (66%) не мали публікацій. З 19 сторінок, присвячених бренду Знай, 16 (84%) не мали жодного поста.
- В середньому за сторінками без постів слідкували 12-14 тисяч підписників.
- Цікаво, що аналіз платформи CrowdTangle виявив однакові сплески росту підписників сторінок Знай.юа та Політека: в одні і ті ж періоди: 30 грудня-5 січня, кінець квітня-початок травня, кінець серпня-початок вересня.
- Найцікавіше, що жодна сторінка не показувала рекламу під час піків зростання аудиторії у грудні та квітні. Тобто, підписники не були придбані за допомогою платної реклами у Facebook. Вангуємо, що це були боти.
- Місцеві сторінки Політека та Знай для міста Житомира поширили ідентичну публікацію з дискредитації одного політика одночасно, і обидві сторінки містили лише цей єдиний пост.
- З 22 регіональних сторінок Знай та Політека 17 (77%) розмістили однакові фото на обкладинці.
- Спалилися адміни сторінки Політека Кропивницький, які спочатку опублікували як основне фото логотип Знай.юа, а уже тоді Політеки.

– За даними SpyOnWeb, Знай.юа та Політека мають різні доменні імена, але однакові IP-адреси сервера.

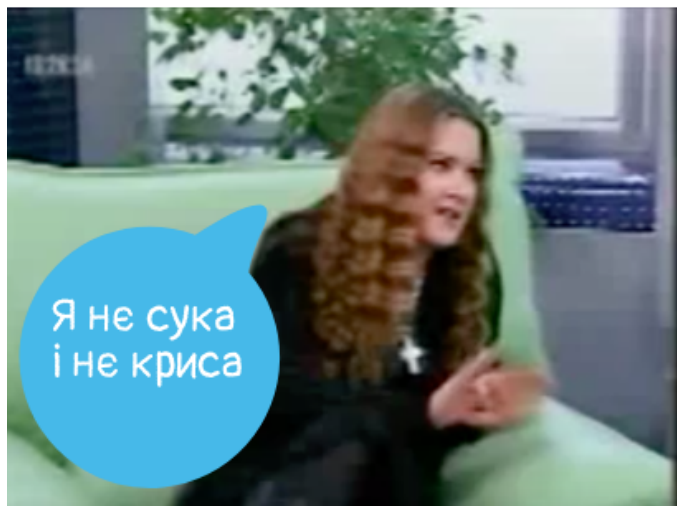
– Фейсбук серед інших, заблокував також кілька сторінок, які поширювали інформацію Політеки та Знай.юа. Наприклад, Київ Проти Корупції (ми спростовували інформацію та відеозаказуху з цієї групи) та LearKids Академія Нещастя.

Від По той бік новин: ми безмежно раді, що ці сміттярки нарешті заблокували, бо через них поширювали таку маячню і в таких кількостях, що жоден фактчекерський проект не встигне спростувати.

Джерела:

Facebook newsroom <http://bit.ly/2kCiVp7>

AtlanticCouncil's Digital Forensic Research Lab <http://bit.ly/2kCj4sF>

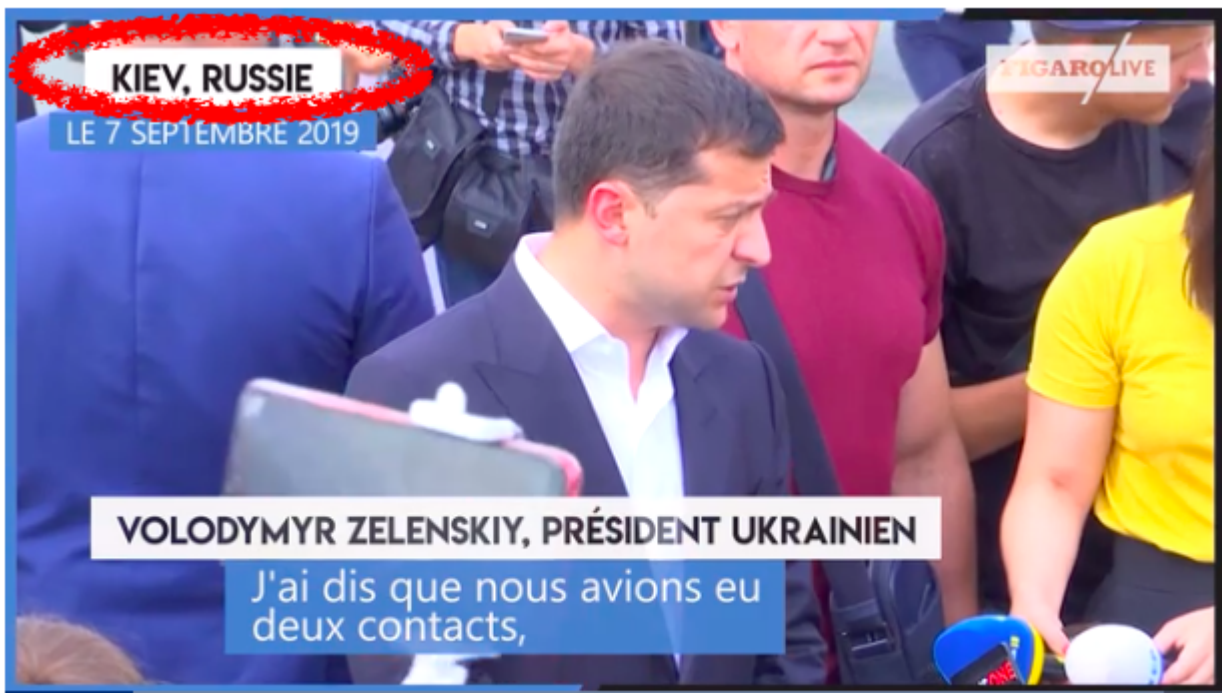
Ми не боти
і не тролі

ПО ТОЙ БІК НОВИН

Як французька газета протитрувала Київ Росією

Київ за версією французів – то Росія. І це, на жаль, не фейк (в кращому разі – помилка газети через неуважність).

Réaction (0)

В українській фб-спільноті «И так поймут!» помітили, що французька газета Lefigaro підписала місце обміну полоненими між Україною та Росією – «Kiev, Russie».

«Спершу вони кажуть „какая разница Kiev чи Kyiv“, а потім французи пишуть, що то Расея», – обурюється в дописі спільноти Петро Волинський <http://bit.ly/2m7K1Vz>

Ми теж подумали, що це фотофейк, але перевірили інформацію – зайшли на сторінку цієї самої статті під назвою: «Обмін полоненими між Україною та Росією: “перший крок” до “закінчення цієї жакливої війни” (Зеленський)». Якщо увімкнути відео, то дійсно на перших секундах у лівому верхньому кутку побачимо напис «Kiev, Russie» <http://bit.ly/2lLtTbN>

Можете перевірити самі.

Що це? Переконавання журналістів чи банальна одруківка та неуважність? Ми сподіваємося, що це все ж таки прорахунок газети.

Оновлення! Минуло чотири години з миті, як ми написали про «зраду» французьких журналістів. А видання, знаєте, що зробило? Ні, не внесло корективи, не вибачилося, а

просто...видалило публікацію.

Тепер посилання, яке вело до статті, пересилає на головну сторінку Lefigaro. Єдине, що нам поки вдалося знайти про обмін полоненими між Україною та Росією – це ось це відео <http://bit.ly/2lGrIXf> за новою адресою.

Ми вважаємо, що не коректно просто видаляти статтю. В таких випадках видання мусить давати спростування і приносити вибачення. Принаймні, якщо воно цінує свою репутацію. Але хай там як, наші зусилля не були марними. Дякуємо за підтримку!

P.S. Ми залишили під цим відео коментар англійською та французькою мовами: «Шановні журналісти! Виправте „Kiev, Russie“ на „Київ, Україна“ Дякуємо». Його зареєстрували для модерації. Якщо коментар відповідає статуту газети, його опублікують. Доеднуйтесь і ви – так буде більше шансів, що наше спільне збентеження буде поміченим.

Про обмін 1 ізраїльського солдата на 1027 ув'язнених палестинців

Маємо кілька запитів про обмін військовими та історичні факти. Зокрема, про те, що часто траплялися випадки, коли одну людину міняли на тисячі полонених.

Ні, це не так. Такий обмін був всього один раз в історії: в Ізраїлі у 2011 році. Тоді одного ізраїльського солдата Гілада Шаліта обміняли на 1027 ув'язнених палестинців (для ізраїльтян вони терористи). На фото ви бачите саме цього солдата.

□ Чому такий обмін і як відреагувало суспільство (спойлер – неоднозначно).

Гілад Шаліт – перший ізраїльський солдат, якого захопили палестинці з 1994 року. Цей випадок трапився у червні 2006 року. <https://bbc.in/2m5NuUt>

У грудні цього ж року у переговорному процесі палестинці озвучили іну обміну: 1000 їхніх в'язнів за одного Шаліта.

Процес переговорів тривав 5 років.

В коментарях часто пишуть, що усе населення Ізраїлю підтримало цю угоду. Насправді, ні.

□ □ У 2011 році, коли досягли домовленостей між Хамасом (терористичним угрупованням палестинців, яке захопило Шаліта) та Ізраїлем, відбулося голосування у Кабінеті міністрів Ізраїлю. 26 міністрів підтримали угоду про обмін, а три проголосували проти. <http://bit.ly/2lAPRhL>

□□ Категорично проти виступили родичі тих, хто загинув внаслідок дій палестинців, яких збиралися обміняти на Шаліта. <http://bit.ly/2lBUrEL>

□□ Ізраїльський аналітик Дан Шуефтан назвав можливу угоду про обмін „найбільшою істотною перемогою тероризму, яку Ізраїль зробив можливою з моменту свого створення“ <http://bit.ly/2k90Qi8>

□□ Даніель Бар-Тал, професор політичної психології університету Тель-Авів зауважував: „Тут ми бачимо основні дилеми між індивідом і колективом, і ми бачимо, що жертва виявляється проти жертви. Одна сторона каже, що його потрібно повернути будь-якою ціною. Але сім'ї загиблих під час терористичних атак та люди, поранені під час цих атак, теж є жертвами, і вони кажуть, що вбивцям не слід платити ціну. Це справді дилема, тому що жодна сторона не є правильною, і жодна сторона не є правою“.

□□ Результати опитувань щодо підтримки звільнення Шаліта. У статті CNN ми знайшли дані про 50% підтримки таких умов обміну і 48% проти (але, на жаль, не змогли знайти їх першоджерела – як не як пройшло 8 років). <https://cnn.it/2lCESEE>

□□ Ще одне опитування говорить, що обмін на таких умовах підтримало 79% ізраїльтян. 14% сказали „ні“. <http://bit.ly/2lFKzBB>

□□ Цікаво, що 49% ізраїльтян сказали, що Нетаньяху прийняв рішення про такий обмін під тиском громадськості та уваги до цього питання.

Ще одна історія про наслідки обміну.

□□ У жовтні 2011 року родина Соломона Лібмана (якого вбили два палестинці, яких Ізраїль серед інших віддав за Шаліта), оголосила про потенційну фінансову винагороду у розмірі 100 000 доларів за кожного. У відповідь на цю заяву саудівський священнослужитель та проповідник шейх Авад аль-Карані

запропонував фінансову винагороду у розмірі 100 000 доларів за кожного, кому вдасться викрасти ізраїльського солдата, якого замінять на більшу кількість палестинських в'язнів. Принц Саудівської Республіки Халед бен Талал заявив, що він вирішив проявити солідарність з Аль-Карані запропонував фінансову винагороду в розмірі 900 000 доларів тим, хто зуміє викрасти більше ізраїльських солдат. Тобто, за викрадення одного ізраїльського солдата оголосили винагороду в мільйон доларів. <https://reut.rs/2lKnoGb>

□□ У липні 2015 року ізраїльські джерела новин підраховали, що шість ізраїльтян загинули в інцидентах, пов'язаних із ув'язненими, яких звільнили за угодою „Шаліт“. Багато з тих, кого обміняли повернулися до своєї діяльності та приєдналися до керівництва Хамасу.

□□ Також The Guardian процитував лідерку опозиції Ципору Лівні: „Ціна, яку Ізраїль заплатив за звільнення полоненого солдата Гілада Шаліта, була занадто високою і в результаті зміцнила Хамас, надавши ісламістській організації легітимність“.

□□ Перед цим командувач військовим крилом Хамасу Ахмед Джабарі заявив, що організація зробить подальші кроки для викрадення ізраїльських солдатів для їх використання в якості торгових фішок, щоб звільнити палестинських в'язнів.

UPD: ще один аспект теми описав Олександр Нойнець тут <https://www.facebook.com/100010578281118/posts/933552870340647?sfns=mo>

Більше читайте тут: <http://bit.ly/2kAFrym> та тут <https://cnn.it/2lCESEE>

Як запустили фейк про обмін полоненими моряками

Чоловік на фото – батько одного з полонених моряків. Він прибув в аеропорт, бо повірив у те, що нарешті побачить сина. Хто, як, а головне чому запустив фейк про обмін полоненими.

Вмощуйтеся зручніше, бо текст важливий.

Джерела. Звідки і як поширювалася інформація?

?3 телеграму. Телеграм-канал «Незыгарь» опублікував вчора о 21:03 інформацію із запитанням «Процес обміну почався?» та інформацією, що колона автозаків у супроводі вертольотів прямує на аеродром.

□□Висновок 1: телеграм канали не є достовірним джерелом інформації.

?3 твітера. Ілля Пономарьов написав у своєму твітері про те, що сьогодні буде обмін полоненими. Цю новину підхопили українські ЗМІ. Спочатку з Твітера, а потім з фб Іллі Пономарьова.

Українські ЗМІ почали писати про це із посиланням на соціальні мережі.

□□Висновок 2: Не можна робити новини із твітів, якщо інформацію не можна перевірити ще з одного джерела.

?З фейсбуку. Анна Ісламова, депутатка Бучанської міськради, яку ЗМІ назвали співробітницею Верховної Ради. По-перше, вона, дійсно, була помічницею народного депутата попереднього скликання Артура Палатного. По-друге, помічник депутата (тим паче колишнього) може бути, але в конкретному випадку не є співробітником Верховної Ради. Жінка написала у себе на фейсбуці пост про те, що обмін завершився. Моряки, а також Сенцов, Карпюк, Балух і Гріб летять додому. Жодного лінка чи джерела не вказано.

Цей пост поширив новопризначений генеральний прокурор Руслан Рябошапка.

□□□□□Це підхопили медіа. Ще раз: сотні ЗМІ почали розганяти це на основі поста, який поширив генпрокурор від колишньої помічниці нардепа, а та поширила від видання апостроф, яке поширило з посиланням на твіттер та телеграм-канали. Все. ?

□□Висновок 3: Не можна робити новини із фб-постів, якщо інформацію не можна перевірити.

?Далі розвиток подій такий: українські (Шаурма Зеленского, Легетимный і т.п.) та російські (Незыгарь, КлименкоТайм и т.п.) телеграм-канали навперебій публікували інформацію про полонених. О пів на п'яту ранку інформацію про полонених опублікував у себе в телеграм-каналі главред «Эхо Москвы» Олексій Венедиктов.

О 6 ранку Крим Реалії написали про те, що полонених доставили в Київ. Джерело – родичі одного з моряків.

В Київ приїхали рідні та близькі полонених українців. Паралельно півночі у Жулянах чергували українські журналісти.

Вели прямі трансляції, публікували новини.

В аеропорт прибули також політики. Наприклад, секретар РНБО Олександр Данилюк сказав, що обмін ще не відбувся. УТОЧНЕННЯ: він приїхав в аеропорт не спеціально для зустрічі українських бранців, а тому що мав рейс до Варшави.

000 пів на дев'яту ранку Офіс Президента та прес-секретар Юлія Мендель написали про те, що процес звільнення полонених триває. Як буде результат – про це повідомлять.

Незважаючи на офіційне спростування, ЗМІ продовжували поширювати інформацію, мовляв, українців одразу доправлять в лікарню, в аеропорту приземлилися військові літаки, робили трансляції із різних терміналів.

Майже об 11 ранку адвокат українських моряків Микола Полозов сказав, що не буде коментувати чутки і підроблену інформацію.

По 12 речниця СБУ заявила, що обмін полоненими не відбувся. Дата поки не відома.

А тепер до причин.

Ми можемо тільки припустити, чому поширили цей фейк.

Передумови:

1. Емоційна і болюча тема для українців
2. Існує інформаційний вакуум щодо теми обміну полоненими
3. Існують великі очікування щодо обміну утримуваними в Росії українцями

Проблема: неперевірена інформація

Причини:

Насправді, такі вкиди роблять, коли хочуть змінити умови обміну. Наразі очікування в українців ще більше завищені.

Ми розділяємо думку Юрія Бутусова, який однією з причин цього

інфовкиду бачить такого собі Володимира Цемаха. Це командир роти найманців в 2014-му в Сніжному, який є одним з підозрюваних в розслідуванні загибелі «Боїнга МН-17». Він уже заявляв, що причетний до вибуху літака.

У Нідерландах у 2020 році має відбутися суд по справі збитого літака. Окрім висновків експертиз, суду необхідні будуть свідки. Цемах – один із основних цілей прокуратури Нідерландів. Він може заговорити, коли буде переданий у цю країну.

В той же час, Росії важливо, щоб Цемах не заговорив, бо саме після збитого боїнга проти РФ ввели санкції. Якщо ж Україна його обміняє, то допомагає РФ уникнути відповідальності на міжнародній арені і зриває чи не найважливіше розслідування щодо відносин Україна-Росія на цьому етапі. <http://bit.ly/2PAiCc0>

А все чому?

Олександр Данилюк і СБУ вирішили попіаритися і у липні заявляли ЗМІ, що затримали Цемаха і він володіє цінною інформацією щодо причетності РФ до катастрофи боїнга МН-17. <http://bit.ly/2LlNh8J>

Ще одна причина:

Дискредитація українських ЗМІ.

□□Занадто велика ціна питання. Занадто болюча тема. Занадто замовпевнені лідери думок та медіа. На жаль.

Фото: Ілля Тарасов для Крим.Реалії

Як приборкати кульову блискавку

Редакторка інформаційної кампанії «По той бік новин» Альона Романюк робить людям щеплення від фейків.

Матеріал MediaLab про інформаційну кампанію „По той бік новин“.

Улітку 2018 року експертка Інституту розвитку регіональної преси Альона Романюк вирішила дослідити, наскільки українські медіа вразливі до фейків. Грошей на дослідження вона не мала, тому покладалась на власну винахідливість. Зібравши електронні адреси видань п'яти областей, вона розіслала їм прес-реліз про небезпеку кульових блискавок і про те, як можна захиститись від цього небезпечного природного явища. Наслідки експерименту вразили Альону: безневинний і, як видавалось, шитий білими нитками фейк поширили десятки ЗМІ. Так вона пересвідчилась, що просвітницький проект «По той бік новин» має великий фронт робіт. Ми попросили Альону розповісти, як цей проект працює і що вона робить, аби спростуванням вірили більше, ніж фейкам.

Блискавки масового ураження

«У серпні мешканці Запорізької області зможуть побачити кульові блискавки». Прес-реліз із таким заголовком я розіслала на редакційні адреси 160 засобів масової інформації від імені організації з дуже абсурдною назвою: «Українській підрозділ Всесвітньої організації управління океаном та атмосферою». Додала посилання на справжній звіт NASA про те, що у світі було зафіксовано 118 температурних рекордів, і речення з Вікіпедії про кульову блискавку. А ще кілька абсурдних порад на кшталт «не панікуйте, кульові блискавки можуть відчувати хвили страху», «відсуньте всі металеві речі з позиції навприсядки», «уникайте поля зору кульової блискавки».

У прес-релізі були контакти – справжній номер телефону та

вигадане ім'я. Я також намалювала логотип організації та зареєструвала електронну скриньку nasa.nasaukraine@gmail.com. Просто [nasaukraine](mailto:nasa.nasaukraine@gmail.com) було вже зайнято.

Перша публікація з'явилась за півгодини після розсилки. За перші п'ять годин реліз опублікували понад сімдесят видань. А до ночі він вийшов на всеукраїнський рівень – про кульові блискавки написала агенція «ГолосUA». У соцмережах новина поширювалась із неймовірною швидкістю. Публікація одного з миколаївських сайтів набрала за кілька годин 110 тисяч переглядів.

Наступного дня в ТСН на «1+1» вийшов сюжет про кульові блискавки. Вони посилались не на «Українській підрозділ Всесвітньої організації управління океаном та атмосферою», а на «англомовні сайти». Це був епічний сюжет.

На фейсбуку «Плюсів» сюжет подивилися двісті тисяч людей, перш ніж канал його видалив. На ютубі – понад двісті тридцять тисяч. І ще мільйони бачили його в ефірі. Після цього інформацію поширювали інші всеукраїнські ЗМІ, але вже з посиланням на «1+1». Сотні медіа писали про блискавки; хвиля вщухла лише в середині серпня. Тоді я описала цю історію.

Головний висновок: медіа не перевіряють інформацію. Можна було просто заґуглити й побачити, що цієї організації не існує. Можна було подзвонити в Гідрометцентр і почути, що кульові блискавки неможливо спрогнозувати. Це було абсурдне повідомлення, просто зв'язно написане. Є видання, де ця інформація досі опублікована. Деякі видалили її, але не дали спростування. Так ми побачили, яка велика проблема в українських журналістів – як і в суспільства загалом, – із критичним мисленням.

А такий фейк ви бачили?

Спершу був цикл тренінгів із критичного мислення, які Інститут розвитку регіональної преси проводив для журналістів і блогерів. Ми створили для цього проекту фейсбук-сторінку й

почали експериментувати з контентом. Я кілька разів писала про фейки і про те, як їх розпізнати. Людям сподобалось: вони почали поширювати дописи сторінки й присилати нам свої історії, пов'язані з фейками, аби ми їх перевірили і спростували.

Зараз частину фейків я виловлюю у стрічці сама, частину мені підказують колеги, але більшість – від читачів. Найцікавіші ми публікуємо на сторінці, але дуже багатьом просто відписуємо із роз'ясненням, чому інформація неправдива. Тож більша частина комунікації проекту «По той бік новин» – у приваті.

Я маю список фейків, які маю спростувати. Розвінчувати доводиться фейки про все на світі. Про законодавство, економіку, медицину, про те, що дитина потрапила до реанімації, випивши якийсь напій... Була історія про викрадення дітей «на органи» людьми з чорної автівки – це циклічний фейк, який періодично виникає в різних регіонах України протягом останніх семи років. Тоді я просто кидаю посилання на перший антифейк. Але здебільшого фейки не повторюються. Такого, щоб ми назвали новину фейком, а потім вона підтвердилась, не було жодного разу.

Першим вірусним дописом, який зробив сторінку популярною, стало розвінчання фейку про програму «Муніципальна няня». Мовляв, батькам тепер виплачуватимуть півтори тисячі гривень, але всі декретні виплати скасовують. Побачивши це, я сказала: «Це маячня! Ніхто в це не повірить!» Щоб скасувати декретні виплати, потрібно провести законопроект через комітети, ухвалити в першому і другому читанні. Міністерство соціальної політики ніколи такого не подасть, а Верховна Рада не проголосує. Я розписала, чому це фейк, пояснила, що таке «Муніципальна няня». Пост мав п'ять тисяч поширень і понад півмільйона охоплення за три дні.

Вдруге це сталось, коли оголосили воєнний стан: я дала інформаційне роз'яснення, що означає воєнний стан, пояснила, що можна далі вільно їздити Україною, що нікого не зніматимуть

із поїзда. Допис мав кількасоттисячне охоплення.

А на початку 2019 року вигулькнув старий фейк: «Перекиньте це повідомлення восьми людям, ця дівчинка отримує долар за кожне переслане повідомлення на пересадку нирки». Спростування цього фейку мало близько двох тисяч поширень.

Інформаційна зараза

Люди легко ведуться на фейки. Ти можеш спростувати вигадку, а вона далі набирає тисячі репостів.

Ті, хто створюють фейки, часто маніпулюють почуттями батьків. Є ціла низка фейків і маніпуляцій, пов'язаних із вакцинами. Будь-яка інформація про вакцину і те, що «дитина померла», «у дитини відняло ноги» тощо, вимикає людям здоровий глузд. Я навіть свого часу знімала відео для того, щоби спростували брехливу інформацію, яку запустив один адвокат: мовляв, у Японії немає вакцини від кору. Насправді в Японії зараз один із найвищих рівнів вакцинації у світі, бо свого часу ця країна наступила на ті самі граблі, на які зараз наступає Україна – не вакцинувала дітей.

Повідомлення про те, що якась дитина померла, якісь ліки викликають рак і тому подібне, поширюють, не вчитуючись. Такі фейки ширитимуться, хоч скільки їх спростовуй. Багато фейків виникає навколо медичної реформи, але Міністерство охорони здоров'я добре на них реагує, тому я за них не беруся.

Перед виборами різко побільшало політичних фейків. Проекту «По той бік новин» важливо було не скотитись у спростування виключно тих фейків, які стосуються політики. Бо, коли спростовуєш фейк про Порошенка, тебе відразу називають порохоботкою, а коли про Тимошенко – «все, ви за бабу Юлю топите». Ми воліли писати про те, якими методами нами маніпулюють.

Була історія з фото Порошенка, де він нібито тікає від публіки. Я дала кілька прикладів того, як маніпулюють за

допомогою фотографій, окрім цієї історії. Тому ніхто не міг звинуватити, що це порохоботство, й люди побачили, що це не лише в Україні поширено.

Ще нещодавно спростовувала фейк, що Україна продає зброю Росії. Це була дуже маніпулятивна інформація. Стокгольмський інститут дослідження проблем миру щороку публікує інформацію про те, хто кому продає зброю. Там написано, що Росія 23% зброї імпортує з України. Виявилось, що, якщо Україна ще кілька років тому продала Росії двигуни, а 2017 року їх поставили у літаки і здали їх в експлуатацію, Інститут рахує це як імпорт 2017 року. Щороку, коли виходить цей звіт, цими даними однаково маніпулюють.

Про війну на Донбасі багато фотофейків. «Діти, які голодують на Донбасі» – кадр із художнього фільму «Брестська фортеця». Або фотографія, де сидить хлопець з простріленим айфоном: «телефон врятував хлопцеві життя, давайте скинемося йому на новий». І люди скидають гроші. Перевіряємо фото: воно зроблене 2013 року під час креш-тесту айфона. Фотофейки спростовувати порівняно легко: перевіряєш, звідки взяте зображення, чи піддавалось воно обробці, і якщо так, то як саме його змінили. А ось із серйознішими фейками доводиться попрацювати. Наприклад, вчитатися в закон або знайти статистику.

Як обрати праску

Проект «По той бік новин» існує півроку. За цей час його дописи охопили понад два мільйони людей. Близько шестисот тисяч взаємодіяли з дописами – поширювали, коментували, клікали. Все це без витрат на рекламу. Лише опублікованих спростувань – зо дві сотні.

Сторінка має понад сім тисяч підписників. Нас найбільше читають жінки і чоловіки у віці 25-35 років, далі – жінки 35-45 років, тоді чоловіки 35-45. Є трохи старших і трохи до 25 років. Найбільше серед них киян, хоча багато і з регіонів –

Запорізької, Херсонської, Львівської областей. Політичні вподобання в читачів дуже різні, але нас не звинувачують у заангажованості, бо я стараюсь подавати матеріали максимально збалансовано.

Важливо мати контакт з аудиторією. Я відповідаю на кожне повідомлення і на кожен коментар. І не «дякую за коментар», а змістовно, запитуючи щось, аби розкрутити людину на діалог. Коли наші пости ставали вірусними, відповідати на коментарі доводилось цілодобово. Я не спала – мені важливо було не втратити аудиторію.

Коли пост стає вірусним, до тебе приходять як прибічники, так і хейтери. Я стараюсь не дозволяти одним читачам у коментарях ображати інших. Але, перш ніж банити, попереджаю. За весь час я мусила забанити лише одну людину – решта відреагували на попередження. Коли я бачу, що хтось ображає когось у коментарях, пишу людині в особисті повідомлення. Цього зазвичай вистачає.

Спростування фейків – лише один напрямок нашої роботи. Інший – матеріали про різні способи маніпуляцій. Наприклад, про явище астротурфінгу, коли в коментарях у соціальних мережах імітують громадську думку. Про те, як працює штучний інтелект, здатний створювати нові зображення. Про те, як маніпулюють соціологією. Про маніпулятивні технології – напівправду, підміну понять, підкріплення авторитетом та інші. Часом доводиться розвінчувати маніпуляції оперативно, як, наприклад, із «повстанцями» на сайті президента.

До нас постійно звертаються журналісти, просять розповісти про маніпуляції. Мене постійно запрошують читати лекції, тренінги й майстер-класи.

Я вірю, що дорослу людину можна навчити критично мислити. Коли показуєш людям, хто і як саме їх обманює, вони починають думати. Людина буде захищеною від фейків, коли почне сприймати інформацію критично, без емоцій. Коли ми йдемо обирати праску,

ми дивимося, хто її виробник, скільки вона коштує, що пишуть про неї користувачі, на якому сайті її можна купити дешево. Ставимо десятки питань. З інформацією те саме – перш ніж повірити, треба поставити запитання.

В ідеалі я б хотіла, щоб мені більше не потрібно було спростовувати фейки. Аби люди самі почали розуміти, де правда, а де брехня. Аби припинили читати сайти-сміттярки, які навмисно поширюють неправду. Коли так буде, ми з Інститутом розвитку регіональної преси закриємо проект.

Катерина Ейхман для MediaLab

Морські блохи: розбираємо кейс

Десятки ЗМІ нещодавно поширили новину про «нашесть» морських бліх. Насправді, це важко назвати новиною, а більше нагадує пост із соціальних мереж, який має на меті нагнати жаху і збільшити кількість користувачів на сайтах.

Кременчужан у Кирилівці заїдають морські блохи

25 Липень 2019, 11:34

Нет Комментариев NaN

Азовське море атакували морські блохи: відпочиваючі в шоці (фото)

STYLER › ЖИТТЯ 01.07.2019 - 22:36

Новость на русском →

Морские блохи нападают на туристов в Кирилловке: чем опасны ненасытные паразиты

2 июля 2019, 18:05

Детям лучше избегать купания в Азовском море.

В Кирилловке морские блохи загрызают людей: страшные последствия для детей и аллергиков

1 месяц назад, 13:51

Отдыхающие в Кирилловке и Приморском Посаде жалуются на морских «блох».

В медучреждения обратились около 15 пациентов с жалобами на укусы. В Примпосаде ребенок рассказал родителям, что в море его покусали рыбы, но на самом деле это были «блохи».

На ваші прохання, ми з'ясували, що таке морські блохи, чи дійсно вони є на узбережжі Азовського моря (спойлер – так), які загрози несуть (спойлер – не несуть майже ніяких загроз) і що з цим усім робити.

Одне із видань почало поширювати СТРАШНЕ – мовляв, морські блохи викликають жахливе захворювання саркопсильоз. Це брехня, адже йдеться про інших мешканців водойм, які живуть у тропічних районах Африки та Південної Америки і не мають жодного стосунку до України.

Але повернемося до українських морських блох. Ми поспілкувалися із науковцями, які досліджують ракоподібних (саме до цього виду і належать морські блохи), епідеміологами

із Мелітополя та Запоріжжя, а також лікарями.

Усі деталі нам роз'яснив **Сергій Кудренко, молодший науковий співробітник Інституту морської біології, що в Одесі.**

Морські блохи (їх ще називають амфіподами) – це бокоплав, ракоподібний, звичайний для України, маленький організм, не більше 2 см – тому на них рідко звертають увагу. В Чорному морі їх більше 100 видів. Усі бокоплав подібні за будовою, але одні мешкають на березі, інші у воді.

В районі берегів Чорного та Азовського морів живе близько десятка видів. Ті, хто заважає туристам відпочивати, – це орхестії. Вони скачуть, і саме через це їх назвали морськими блохами. Вони часто мешкають під водоростями, які викидає на берег. На глибині до 50 см живе інший вид, але незалежно від виду, ці блохи – нормальне явище для України. Вони завжди були у прибережній зоні моря.

Чому морські блохи стали такими поширеними зараз?

Їхній чисельності зараз сприяє два фактори:

- Перелов риби, яка ними харчується;
- Чорне і Азовське море нещодавно «цвіло», було багато органічних залишків. В Азовське море виноситься багато залишків з річок – це добра кормова база для морських бліх. І для тих, хто на березі, і для тих, хто в морі. Є що їсти – вони розмножуються.

Але треба розуміти, що амфіподи (вони ж «морські блохи») – це не хижак для людини, це не паразит для людини, це дуже корисні організми. Вони їдять органічні залишки і тим самим очищують зону пляжу і води. Далі – ними харчуються птахи, риби та інші тварини.

Укуси морських бліх

Деякі люди мають чутливішу шкіру за інших. Ця дитина, про яку пишуть в інтернеті – це наслідок укусів на чутливій шкірі. Але

треба мати холодну голову: якщо вас кусає комар – це звичайне явище. Комар може вкусити до вас іншу людину, миш, тварину і т.д. – це як брудний шприц. Коли кусає оцей маленький рачок – він забирає малесенький шматочок, якщо туди потрапляє якийсь бруд або, наприклад, якась маленька частинка самого рачка – це може викликати місцеве запалення, яке і характеризується почервонінням шкіри. Це неприємно, але нічого страшнічого не відбувається. У більшості людей місце укусу щіпає півгодини, а далі смипоми проходять.

«Звісно, все залежить від кількості укусів і чутливості шкіри, а також схильності до алергічних реакцій. Найнеприємніше – це свербіж або висипання, які можуть з'явитися як одразу, так і через деякий час (у когось висип може з'являтися у період до 24 годин). Якщо є свербіж і дискомфорт, то можна прийняти антигістамінний препарат (протиалергічний). У випадках сильної реакції потрібно обов'язково звертатися до лікаря».

*Підтверджує **педіатр Anastasiia Bykova-Shelevytska**, що морські блохи не несуть великої загрози для людей.*

Також Сергій Кудренко пояснює:

- Якщо є амфіподи (морські блохи), це означає, що вода чиста – тобто немає хімічного забруднення води (інші санітарні показники можуть мати відхилення від норми, але хімічного забруднення точно немає – ред.).
- Людям, у яких чутлива шкіра, він радить обирати сухіші пляжі (щоб морські блохи не кусали на піску), а також місце з маленькою течією (щоб не кусали у воді).
- Морські блохи завжди є і були в Азовському і Чорному морях. Вони мешкають і в Києві, тільки трохи інші види. Амфіподи – це один із важливих елементів екосистеми, оскільки забезпечують чистоту води і пляжів.

Також науковець стверджує, що з часом їх кількість буде трохи

зменшуватися. Щоб швидше зменшити чисельність тих, хто мешкає на березі, треба чистити пляж від органічних залишок. Щоб зменшити кількість тих, хто живе у воді, треба а) контролювати вилов риби; б) дивитись, щоб річки, які впадають в Азовське море не заносили органічної речовини – але ці річки, на жаль, усі не в нас. Тому зараз людям із чутливою шкірою просто треба перетерпіти або шукати інші місця відпочинку.

А тепер кілька слів про те, чому ми написали про це.

Локальне видання РІА Мелітополь опублікувало щось на кшталт новини про те, що морські блохи атакують узбережжя. Від укусів постраждала Мелітопольська сім'я. Жодного фактажу, коментарів фахівців, але незрозумілі фото облетіли весь інтернет. Оскільки постраждала сім'я із Мелітополя, ми звернулися до фахівців-епідеміологів із Мелітополя та Запоріжжя. Роман Скляров, головний позаштатний спеціаліст з епідеміології м. Мелітополь роз'яснив, що жодних інфекційних випадків, пов'язаних із морськими блохами у Мелітополі не зафіксовано. Ймовірніше за все, йдеться про алергічні реакції. Цю інформацію, але уже в обласному масштабі нам підтвердили у ДУ «Запорізький лабораторний центр».

Зберігайте спокій і не сійте паніку.

“Теоретична кобила, яка практично не їде”, або

маніпуляції навколо домашніх сонячних електростанцій

Десятки наших читачів звернулися до нас із проханням спростувати маніпуляції навколо скандального закону про сонячні електростанції. Щоб роз'яснити, де правда і чи дійсно скасували “зелений тариф” для домашніх СЕС (як про це писали експерти та ЗМІ), “По той бік новин” поспілкувався із Андрієм Зінченком, експертом у сфері відновлювальної енергетики та співзасновником Greencubator, а віднедавна і Спілка Активних Споживачів і Проз'юмерів – організації, завдання якої захищати інтереси власників СЕС.

Спочатку з'ясуємо, як загалом виглядає ринок домашніх сонячних електростанцій в Україні, чому люди інвестують у сонячні панелі, хто такі проз'юмери і чому в це втручається держава.

Станом на 2019 рік сонячні панелі встановили майже 9000 домогосподарств. Середня вартість інвестицій однієї сім'ї у домашні сонячні електростанції – 20 000 доларів, тобто загалом українці інвестували у домашні СЕС майже 180 млн доларів. Це фактично формування середнього класу, який прагне розвивати нашу державу. Зважте, це теж інвестори – не мільярдери, а звичайні українці, які інвестували в зелену енергетику в себе в країні та інвестували кількадесят тисяч доларів в домашню СЕС.

До травня 2019 року люди, які хотіли встановити сонячні електростанції у себе вдома, могли це зробити будь-де на ділянці біля свого будинку. Максимальна потужність домашньої СЕС становила- 30 кВт. Технічно правильно було б сказати, що встановлювати було можна скільки завгодно. І зараз можна. А от стимулюючий тариф можна було отримати лише на 30 кВт потужності.

Зважаючи на зношеність та дорожнечу традиційних енергоносіїв, держава повинна розвивати галузь альтернативних джерел енергії і робити їх вигідними для громадян. Саме тому, держава встановлює “зелений тариф” – ціну, за якою ринок електроенергії купує електроенергію, вироблену, наприклад, у домашніх СЕС. Зважаючи на шкоду довкіллю та здоров’ю українців від традиційних джерел енергії (що зараз не враховується у вартості електроенергії), ця ціна – вище ринкової. Це так звані екстерналиї – кошти, не включені в тариф на електроенергію.

Регулює “зелений тариф” Національна комісія регулювання енергетики і комунальних послуг (НКРЕКП).

Потрібно розуміти, що державне підприємство “Енергоринок” купує електроенергію у різних виробників за різною ціною. Це зумовлено як різною собівартістю кіловат-години, наприклад, вугільної і атомної електростанції, так і тим, що вони виконують різні функції. Так само держпідприємство продає цю електроенергію за однією ціною простим споживачам, за іншою – промисловим підприємствам.

Фактично, “зелений тариф” для домогосподарств – це механізм, який допомагає людям переходити на відновлювальні джерела енергетики. Наприклад, встановлювати сонячні панелі або вітряки у себе вдома і ставати проз’юмерами.

Проз'юмер (від англійського producer + consumer) – виробник і споживач електроенергії в одній особі. Людина, яка встановлює сонячні панелі для забезпечення власних потреб в електроенергії, а залишок (згенеровану електроенергію) продає в електромережу, стає проз'юмером. Ним же може бути, наприклад, власник домашньої системи накопичення енергії (акумулятора). Важливо й те, що проз'юмерами можуть бути не лише фізичні особи, але й бізнеси.

Власник домашньої СЕС оформлює договір з Обленерго і продає ту електроенергію, яку не використав сам, за “зеленим тарифом”.

Розмір “зеленого тарифу” залежить від того, коли домашня СЕС введена в експлуатацію (є спеціальна тарифна сітка та відповідний коефіцієнт). Зараз це 18 євроцентів – до речі, найдорожча ціна у Європі. Високий “зелений тариф” встановлюється один раз і діятиме найближчі 10 років.

Де “заритий собака”, чому потрібен був новий закон та що означає скандальна 24-та поправка

“Зелений тариф” вигідний не лише власникам домашніх електростанцій, що розвиває ринок та середній клас.

З іншого боку, є історії, коли скуповували по 10-15 хат в закинутому селі і встановлювали там сонячні панелі. Фактично, це промислова електростанція, але через дірку в законі власник не оформляє відповідну ліцензію, а продає вироблену електроенергію за високим “зеленим тарифом” для простих домогосподарств.

Для того, щоб забезпечити конкурентні умови для СЕС, врегулювати роботу великих альтернативних електростанцій (метод зниження ціни на аукціоні) та врешті зменшити ціну на електроенергію, Верховна Рада проголосувала законопроект № 8449-д, який набув чинності 22 квітня.

Хотіли як краще, а вийшло як завжди

Під благим наміром розвивати саме домашні СЕС і збільшити їх потужність до 50 кВт ввели ще одну дуже “цікаву” умову – сонячні панелі мають бути розташовані виключно на дахах та/або фасадах будівель та інших капітальних споруд.

Тобто, щоб встановити сонячні панелі потужністю 30 кВт доведеться мати дах площею 200-300 кв.м. Зважаючи на особливості розміщення панелей, таких будинків в Україні, м’яко кажучи, не так багато.

Усі, хто встановлював панелі не лише на даху, але й на землі, залишаються за бортом. Тому, де-юре закон збільшує потужність домашніх СЕС, а де-факто, скасовує “зелений тариф”, адже на практиці додаткова умова у вигляді дахів капітальних споруд нівелює усю ідею зеленого тарифу для тих, хто встановив

сонячні панелі не лише на даху, але й на землі. Заборона встановлювати домашні СЕС на землі призведе до того, що на дахах розміщуватимуть сонячні панелі в межах 10 кВт.

Зворотна дія закону?

Виникає ще один цікавий момент: закон не лише скасовує (називаємо так, як це по факту виглядає) “зелений тариф” для домашніх СЕС, які будуються, але й для тих, що уже введені в експлуатацію і мають відповідні договори з обленерго.

Так-так, ми усі знаємо, що закон не має зворотної юридичної сили, проте з поправкою 24 вийшов казус. Текст закону прописаний так, що НКРЕКП буде змушена призначити „зелений” тариф лише на ту частину потужності домогосподарств, що встановлена на дахах та фасадах будівель. Більше того, потрібно підтвердити, що ці споруди капітальні.

Хоча, термін “капітальна будівля” згадується у Цивільному кодексі (статті 793-797), чіткого визначення, що ж таке “капітальна будівля” немає. Є роз’яснення від Мінрегіону (доволі сумнівний документ) та згадка у ДБНах, які не дають чітких критеріїв відповідності. Також відсутня інституція, яка перевіряє, капітальна споруда чи ні. Звісно, тут можна почати шукати обхідні шляхи, визнавати капітальними будівлями альтанки або туалети, але це лише частина проблеми.

Інша частина – фактично обленерго тепер самі вирішують, керуючись цією 24-ю поправкою, кому давати, а кому не давати “зелений тариф”. Кілька власників домашніх СЕС уже отримали відмову в оплаті згенерованої електроенергії тільки через те, що частина їхніх панелей встановлена не на капітальних спорудах, а на землі.

Що робити?

Оскільки протиріччя в законі 8449-Д мають негативні наслідки для простих українців, які інвестували у домашні СЕС, Спілка активних споживачів і проз'юмерів спільно з народними депутатами, асоціаціями та комітетом Верховної Ради з питань ПЕК розробили законопроект 10357.

Цей законопроект уже отримав підтримку профільного Комітету, бо дає можливість вирішити проблеми домашніх СЕС:

- Домашні сонячні електростанції до 30 кВт можна розташовувати будь-де (в тому числі і на землі домогосподарств). Для таких станцій все повертається, як було до 8449-д.
- Розмір зеленого тарифу для домогосподарств встановлюється на такому ж рівні, який був до 8449-д.

Також залишається можливість отримати зелений тариф для домашніх СЕС розміром до 50 кВт, що будуються на фасадах та капітальних спорудах, які будуть введені в експлуатацію до кінця 2019.

Довідково: Прості громадяни, які інвестували кошти у домашні

сонячні електростанції, об'єдналися у Спілку активних споживачів та проз'юмерів. Як зазначає Андрій Зінченко, Спілка надалі разом із партнерами та зацікавленими сторонами ініціюватиме розробку нового законопроекту, щоб створити ефективне регулювання альтернативних електростанцій.

Спілкувалася Альона Романюк